

Vallankumouksen valtiolliset vangit

Pietari-Paavalin linnoituksen pihamaalta johtavat raskaat, raudoitettut portit Trubetskoi-bastioniin, jossa Venäjän valtiollisia vankeja on säilytetty parisen sadan vuoden ajan — ja säilytetään edelleenkin.

Siellä Bastionin vankikomeroissa ovat saaneet aikansa viettää tuhannet itsevaltiuden vastustajat, nihilistit ynnä muut. Muutama heistä on sittemmin, tai ennen telkeämistään, saavuttanut maailman kuuluisuuden, kuten ruhtinas Krapotkin ja kirjailija Maxim Gorjki; mutta on niitä joukossa ollut sellaisiakin, joiden elämä on sammunut sen enempää ulkopuolista huomiota herättämättä: kun aikansa ovat Trubetskoi-bastionin komeroissa olleet, on vartia heidät saattanut joko Pähkinälinna, Siperiaan — tai hirsipuulle. Ja minne ikinä vankia lienee saatettu, on viimeinen retki aina päätynyt kuoppaan, jonka reunalle ei ystävää ole päästetty ja jonka päälle muistomerkkiä ei ole asetettu. Vain harvoissa tapauksissa on vartia saattanut miهنsä vapauteen...

Bastioni, jossa vankikomerot sijaitsevat, on lähellä Nevan rantaa. Sitä erottaa rantamasta vain vallitus ja juoksubauta. Vankikomerot ovat rakennetut pihamaan ympäri, jossa näivettyntä heinää kasvaa kesällä ja talvella makaa likaista lunta. Niitä on kahdessa kerroksessa; toinen kerros on maan tasalla ja toinen sitä ylempänä. Kun Neva keväisin tulvii, kohoaa vesi alimman kerroksen tasalle; mutta vahvat

seinät estävät sitä virtaamasta komeroihin...

Kaikki vankikomeroiden ikkunat ovat rakennetut pihamaan vastaiselle seinälle, vallitusta vastaan, joka estää auringonsäteiden pääsyn näihin yksinäisiin koppeihin. Muuten on koppien sisustus ajanmukainen. Sähkövalot valaisevat niiden valkoista sisustaa ja kalusto on riittävä — vankilankalustoksi. Karkaaminen vankilasta on mahdoton. Koko sillä ajalla kuin vankia on ollut käytännössä ei sen komeroista, ilman asianomaista lupaa, ole päässyt yksikään. Ruhtinas Krapotkin, joka lienee aikoinaan karcaamisen avulla vapauteen päässyt, teki karkumatkan sairaalasta, vaan ei täältä elävien haudasta...

Tänäpäivänä säilytetään Trubetskoi-bastionin komeroissa kahdeksaa valtiollista vankia. Ne ovat vallankumouksen valtiovankeja; useassa suhteessa toisenlaisia kuin edeltäjänsä. Heidän kohtelunsakin on ehkä hieman toisenlainen. Sanotaan kylläkin, että heitä kohdellaan aikaisemmin voimassaolleiden sääntöjen mukaan; mutta saattaahan sääntöjen tulkinnessa olla jonkunverran muutosta...

Vallankumouksen valtiolliset vangit ovat seuraavat:

Kenraali Rennenkampf, joka lokakuun vallankumousta seuranneen ajanjakson jälkeen tuli tunnetuksi rankaisuretikkunnan tuomarina. Tällöin hän passitti sumnamutikassa satoja vapaustais-telijoita Siperiaan. Nyt hän on onnellinen saadessaan olla Tru-

betskoi-bastionin vallien suoja-
sa. Kerrotaan, että kun häneltä
kysyttiin onko hänellä mitään
toivomuksia, niin hän vastasi:
"Älkää herran nimessä viekö
minua minnekään. Silloin kan-
sa repii minut kappaleiksi!"

Rankaisuretkikunnan tuomaril-
la on ilmeisesti arka omatunto.

Toinen huomatuimpi vanki
Trubetskoi-bastionissa on entin-
nen sisäasiainministeri, H. Ma-
karoff. Hänen syntiluettelonsa
on pitkä ja vaihteleva. Kuului-
simman konnantyönsä lienee hän
tehnyt silloin kun hän ministeri-
valtaansa väärinkäyttäen valituti
valtakunnan duumaan erään
roikaleen, jolla ei ollut muita e-
dellytyksiä tullakseen sinne vali-
tuksi kuin sen, että hän — toimi
Makaroffin nuuskijana.

Kolmas nykyajan valtiollisista
vangeista on Sikremjeff, joka
harjoitti niin törkeää omavaltai-
suutta, toimiessaan armeijan ku-
letusosaston hankintaosaston vir-
kailijana, että se Venäjälläkin
herätti kiukustumista jo vanhan
järjestelmän aikana.

Neljäs nykyisin täällä säilyte-
tyistä on entinen oikeusministe-
ri, J. Sethseglowitow, jonka mo-
raalinen arvo ja oikeustunto eh-
kä parhaiten on kuvattuna entin-
sen pääministeri Witten anta-
massa lausunnossa: "Hän on ete-
vin ja suurin roisto Europassa."

Viides vangituiden rivissä on
ruhtinas A. Dolgarukoff. Hänet
vangittiin Korniloffin kapinan
yhteydessä.

Kuudes on entinen keisarilli-
sen palatsin komentaja, kenraali
Vojekoff.

Seitsemäs on entinen poliisi-
päällikkö ja provokaattorien a-
vustaja H. Bieletsky.

Kahdeksas on entinen sisäasi-
ainministeri, Alexander Proto-

popoff; kieltämättä nykyisen
valtiollisen vankiroikan mielen-
kiintoisin mies. Joku vuosi ta-
kaperin Protopopoffia pidettiin
vapaamielisenä henkilönä. Hän
oli tällöin duuman jäsen. Myö-
hemmin kuin hänet asetettiin si-
säasiainminist. istuimelle, tuli hä-
nestä mitä vanhoillisin virka-
mies; ja vihdoinkin, kaiken päät-
teeksi, lienee hän ollut yksi Ras-
puttinen uskollisimpia "nuoli-
joita."

Mainitsimme ylempänä, että
säännöt vankilassa ovat samat
kuin tsaarivallan aikana; mutta
ehkä hieman vapaimmin tulkitut.
Niin se onkin. Vanhaan aikaan
oli Trubetskoi-bastioni vankien
pakko kantaa vankipukua. Nyt
saavat he olla omassa puvussaan.
Ruoka on sama kuin ennenkin:
jokaiselle vangille annetaan ar-
meijan sotamiehen annos. Mutta
sen lisäksi saavat vangit hankkia
itselleen yksityistä ruokaa miltä
niin paljon kuin haluavat. Tut-
tavat saavat kaksi kertaa vii-
kossa käydä heitä tapaamassa.

Yhdessä suhteessa on komento
tiukasti entisellään. Vangeille ei
millään ehdolla saa lähettää sa-
nomalehtiä. Heidät on pidettävä
tiukasti eristettynä maailman ta-
pahtumista. Mutta lukemista
vangeilla sen sijaan kyllä on.
Kirjastossa löytyy kirjoja eri
kielillä. Muun muassa Suomen-
kielellä. Viimemainittu kirjat o-
vat siltä ajalta, jolloin Stolypin
suvaitsi tarita "vapaata ylöspi-
toa" vankilassa eräille suomalais-
sille itsenäisysharrastajille...

Ihmisen suurin rikos.

Kuten ylempänä mainitsimme
on Trubetskoi-bastionin vankien
joukossa muun muassa entinen
sisäasiainministeri Protopopoff.
Hänen olonsa vankilassa tuntu-

nec eniten omituiselta, sillä kaikista vankilassa olevista oli hän viimeisimmäksi vallan kukkuloilla. Hänen rikoksensa ei yleisesti katsoen liene kaikista vaikeimpia. Mutta itse mielestään kuuluu hän rikkoneen enimmäen kuin kukaan muu elävä ihminen.

Kun Associated Pressin Pietarin kirjeenvaihtaja kävi Pietari-Paavalin linnoituksessa valtiollisia vankeja tapaamassa, joutui hän myöskin Protopopoffin jutteisiin. Tietusteli mitä Protopopoff arvelee vankilakomennosta, johon Protopopoff kuivasti vastasi, että sellaistaahan se on kuin

minä itse olen sen määrännyt vallassa ollessani; mitäpä siitä moitiskelee.

Keskustelun kuluessa arveli Protopopoff edelleen, että eihän syyllisellä ole mitään valitettavaa. Ja kun kirjeenvaihtaja ei tuon lauseen tarkoitusta heti käsittänyt, selitti hän päättäväisesti:

“Stuurin rikos maailmassa on se kun ei ymmärrä aikansa vaatimuksia!”

Sen sanottuaan jätti Protopopoff kirjeenvaihtajan ihmettelämään ja sulkeutui kammioonsa.

KONEEN LAULU

SUOMENNOS

*On sointua ja tahtia,
kun kone lyö,
soi riemua ja murhetta
sen vinha työ.
Se laulaa kuni tietäisi:
työn Grotte vie
ja eessä mulla lähti
on orjan tie.*

*Se pitkät päivät sytkyttää
niin ahkeraan,
ja monet pyörät pyörittää
se voimallaan.
Kun vauhtipyörä huimasti
lyö kiertoaan,
niin silloin sävel voihekivi,
soi surujaan.*

*Jos tahdot kuulla laulun sen
mit laulaa se,
— se vanha vuos' on tuhanten
jo sävele —
niin kuule konees ääntä vaan,
oi, ystävä!
Suo rautarinta neuvojaan,
ne ymmärrä,*

*Sen sytkinnässä varotus,
nyt, kuule, soi:
“Sua Grotten vaanii vankeus,
se välttä, oi!
Sä nouse, torju orjan ies,
ei Grotten saa
nyt orja olla kunnan mies!
Se alentaa!”*

*Näin rautarinta laulelee...
Kun sytkyttää,
niin molli, duuri vaihtelee,
mut viriää
siit sävel, mikä tuskan on
ja huolien.
Se Grottenlaulu iloton
on konehen.*

Eemil Elo.